

landjait írja le, a második részben a vadon élete, gazdag állatvilága és az emberre itt leselkedő veszedelmek kerülnek bemutatásra, de kap helyet az őserdei viszonyok között a karácsony megünneplése, az itthoni fehér-családi karácsonyokra emlékezés és az őserdei vihar félelmes szépsége is. A harmadik rész a „hazautazással” folytatódik és kis kedves erdei fiús - szerelmi epizóddal végződik a könyv.

Végül egy rövid idézet a könyv fülszövegéből: „...van valami végtelenül vonzó, szinte hipnotikus ígézet ebben a halálos veszedelmekkel zsúfolt, irdatlan rengetegben, mely akarata és jobb belátása ellenére is újra és újra magához rántja, akit egyszer elbűvölt. Ez a titokzatos erő: a kaland, ez a nagy férfi-

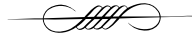
próbatétel csábította újra és újra kalandos útjaira a szerzőt, s a vetélkedő, ősi izgalom vonja vonzaskörébe ennek a könyvnek az olvasóját is.”

A kalandvágy, vagy annak „virtuális” átélése az egyik tényezője feltehetően a Molnár könyvek népszerűségének az 1950-1970-es évtizedekben. Remélhetően e könyvek újbóli kézbevétele ismét sok örömet, izgalmas kalandot hoz olvasóinak.

A könyv megvásárolható Ajkán, a Molnár Gábor könyvesboltban, a Helytörténeti Múzeumban, a Művelődési Központban és a Molnár Gábor Társaságtól rendelhető meg telefonon: 1/388-4053.

TATAI ZOLTÁN

Kolumbia ezernyi fénye

MOLNÁR GÁBOR:

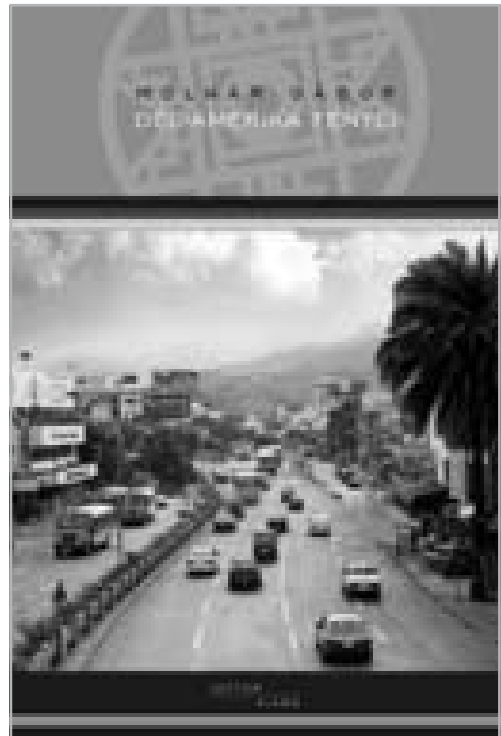
Dél-Amerika fényei. Az én Kolumbiám.

Budapest, Lectur Kiadó, 2008.

A világ egy új, a megszokottól eltérő oldalának megismerése mindig érdekes és izgalmas vállalkozás. Különösen akkor, ha az erre fordított idő nem csak pillanatnyi benyomások rögzítését teszi lehetővé egy másik, megismerni vágyott kultúrának, hanem tényleges alkalmat nyújt annak megélésére. Molnár Gábornak erre nyílt lehetősége azok alatt az évek alatt, melyeket hallgatóként és kutatóként a kolumbiai *Javeriana Egyetemen* töltött. 1997-től 2002-ig tartó kolumbiai tartózkodásának élményeit és annak során szerzett ismereteit összegzi 2008 júniusában megjelent *Dél-Amerika fényei* című könyve.

Latin-Amerika világa érthető módon vált ki soha nem szűnő érdeklődést az életet olyannyira más szemmel vizsgáló európaiakból. A két kultúrkör különbségeiből adódóan

Kolumbia esetében is, mint más országok kapcsán, többnyire azok a sarkalatos kérdések kerülnek vizsgálat alá, melyek a legnagyobb s sokszor negatív hatást teszik az országot nem ismerőkre. Molnár Gábor munkája az országról felállított sztereotípiákat is hivatott valamelyest levetkőzni. Kötetében határozottan árnyalja ezeket, s elsősorban nem azokat a kérdéseket teszi hangsúlyossá, melyek általában a figyelem középpontjában állnak, mint a kábítószer vagy a fegyveres szervezetek (noha természetesen fontos részét képzik ezen témák is), sokkal inkább az embereket. Kolumbia lakosainak élete, a mi szemünkben köznapinak egyáltalán nem nevezhető hétköznapjainak megismerési vágya mozgatta a szerzőt tanulmányai során és kötetének írásakor, kísérletet téve annak, a lehetőségekhez képest minél szélesebb spektrumú bemutatására. Nehéz ezt elérni egy olyan országban, ahol városokon belül is eltérő antropológiai sokszínűséggel, valamint néprajzi szokásokkal találja magát szembe a látogató.

Ennek ellenére a kötet teljesíti vállalt feladatát. Az író foglalkozik a jelent mozgó politikai kérdésekkel, így többek közt a gerillamozgalmak keltette feszültséggel, a felkelők múltjával, helyzetével, egykor és most zajló akcióival, a kolumbiai társadalom rétegzettségével, a szélsőséges társadalmi viszonyokkal, a fiatal generáció jövőbeli kilátásaival. Szó esik az ország egészének, illetve nagyobb városokba tett utazások alapján egyes régiók gazdasági és társadalmi jellemzőiről. A vidék természetrajza kapcsán olvashatunk az ország nemzeti virágjáról, az orchideáról s annak számos fajtájáról, a kolumbiai kávéról, mint nemzeti itálról, mely a világ összes kávétermesztésének közel 10%-át adja évente. Ezeket túl jellemzést kapunk a terület földrajzi adottságairól, az egyes vidékek sajátos környezetéről. Olyan természeti jelenségekről, mint az *El Niño* és a *La Niña* illetve az igen gyakori földmoz-

gásokról, melyek a települések építészeti stílusára is jelentős hatással vannak. A kötet végén található fogalom- és személynévtár kézzelfogható összegzést nyújt a könyvben felmerülő jelenségekről és Latin-Amerika történelmének néhány kiemelkedő alakjáról.

Az olykor tényszerű adatok az író saját, az országjárás során szerzett tapasztalataival fűszerezve válnak személyessé a *Dél-Amerika fényei*ben. Azt rögzíti, hogyan lehet megismerni egy kultúrát nem csupán könyvekből szerzett előzetes ismeretek vagy telekommunikációs csatornák alapján, hanem a konkrét valóságban. Hogyan alkalmazkodik az idegenbe tévedt ember új hazájához, milyen lépésekben ismeri meg annak kultúráját, történelmét, ezek árny- és fényoldalát. Hogyan mélyül el a helyi szokásokban, és hogyan viselkednek a „felfedezettek” az ide érkező s őket megismerni vágyó *gringóval* szemben. A kolumbiaiak csodálata és gyűlölete felváltva övezheti az országba érkező külföldit. A kötet így szociológiai tanulmánykötet mellett útikönyvként is forgatható, hiszen számos helyen leplezi le Gabriel García Márquez hazájának igazi arcát. Ugyanakkor a populáris turisztikai látványosságok kevésbé keltik fel a szerző érdeklődését. Inkább a saját maga által felfedezett világra koncentrál – ahogy azt az alcím is jelzi, ez az ő Kolumbiája. Mindezt pedig az illusztrációként használt, közel 50 fotó is igazolja, melyekből többek közt 2007-ben Szegeden, a jezsuita Szent József templomban és a Millennium kávéházban nyílt kiállítás, és egy bővített változat – szintén kiállítás formájában - rövidesen a budapesti ferences rendházban (Ferenciek tere) is megtekinthető lesz.

A kötetnek, ahogy az országnak, *Bogotá* áll centrumában. Molnár Gábor megismerteti olvasóival a városon belüli szubkultúrát, az egyetemet és a napközi otthon, ahol szociális munkásként is részt vett a helyi lakosok életében. A magyar jezsuita, *P. Mustó Péter* alapította napközi otthon, a *Corporación*

Casa Estudio és az itt folytatott munka nyújtott lehetőséget a város gyermekeivel és szüleikkel való együttműködéshez, melynek során mi, az olvasók is képet kapunk a *Bogotá*t és magát az országot jellemző „kétfokozatú társadalomról”. Az ország gazdag és szegény rétegének életéről, a gyerekek lehetőségeiről, szülei helyzetéről jelen körülmények között, melyet politikailag a „liberális kapitalizmus latin-amerikai változataként” nevez meg a kötet szerzője. Ennek feltárása és jellemzése közben nem rejti véka alá saját szubjektív véleményét, számos ponton vonultatva fel párhuzamot úgy az európai, mint a magyar politikai helyzettel.

A jelenlegi állapotok megértéséhez természetesen szükség van az ország és Latin-Amerika történelmének ismeretéhez, s ha tömörítve is, de a kötet ezt is igyekszik áttekinteni. A nagy indián civilizációk korától a 15-16. századi spanyol hódításokon, a *cortezek* és *pizarrok* korán keresztül a függetlenség kivívásáig, valamint az ország XX. századi történetéig. *Malainche átkáról*, akit indián nőként az aztékok ajándékoztak szeretőként *Hernán Cortés*nek, s akit immár szimbólumként tesz felelőssé az európaiak térhódításáért az indián és mesztic hagyomány.

Az emberek közötti kapcsolatok jellemzése mellett a térség természeti adottságainak bemutatása legalább ekkora hangsúlyt kap a fejezetekben: az Andok térségének hegyvidékétől a csendes-óceáni és karib-tengeri partvidékig. A szerző megismerteti a *Bogotá* fölött magasodó csúcsokat s az ott épült *Monteserrate* templomhoz fűződő legendát. A zarándokhely évszázadok óta fogadja a látogatókat, akik megbirkóznak a közel 500 méteres szintkülönbséggel a város és a hegy csúcsán található templom között s azzal a sokezer sziklalépcsővel, mely a város központjától a szent hely bejáratáig vezet.

A főváros mellett azokról, az ország

nyugati részén fekvő településekről is bővebb információt kap az olvasó, ahol Molnár Gábor utazása során megfordult. Így utazunk vele hegyen-völgyön keresztül a Csendes-óceán parti *Buenaventura*ba, Kolumbia legnagyobb nyugati kikötőjébe, a „kolumbiai Afrikába” vagy *Caliba*, a salsa fővárosába. A Karib-tenger partvidékén fekvő *Sierra Nevada de Santa Marta* nemzeti park bemutatása közben elénk tárul a környék különleges élővilága.

Ugyancsak személyes látogatás alapján kapunk képet a Középső-Kordillerák közt megbújó *Medellín*ről, mely évi 22 Celsius-fokos átlaghőmérsékletével kiérdemelte a kolumbiaiaktól az *örök tavasz városa* címet. A méltán híres medellíni virágkarnevál elkápráztató forgatagának bemutatása mellett a város történetének árnyoldalaként szó esik a település egykori drogmaffiájáról. A *Pablo Escobar* által irányított *Kiadatás Alá Esők* harcáról a *Kiadatás törvényének* eltörléséért, „a *Főnök*” politikai-gazdasági befolyásáról városon belül és országosan, akit egyaránt övezett s övez ma is gyűlölet, harag, tisztelet és hála.

A szerző *Arturo Alape* által meginterjúvolt *Eduardo Galeanó*tól választott idézet mottóként. Szintén e latin-amerikai írónál találkozunk azzal a gondolattal, miszerint „a történelem két lábon járó paradoxon, melynek az ellentmondás mozgatja lábait”. Így van ez Kolumbia esetében is. Az emberek barátságosan nevetnek, miközben szemükben ott a szomorúság, elmondhatatlan szépségű tájak rejtenek tragédiákat magukban, polgárháború zajlik az utcákon, miközben a városok véreben ott lüktet a *salsa* életteli ritmusa. Mert „ez *Latin-Amerika*, ahol olyan dolgok férnek meg egymás mellett, amelyek máshol kizárják egymást. Itt minden mindennel összefügghet.”

FARAGÓ BEÁTA